GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **Nro. 104.** 12. Września 1827.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Ze Lwowa.* —

C. K. Rząd krajowy ogłosił następujące

U w i a d o m i e n i e:

Dnia 18. Czerwca r. b. rozdano następujące nagrody za przychów koni: *a*) za przychów najpiękniejszych źrzebców, otrzymali nagrodę po 20 duk. w złocie od sztuki, koloniści: Jakób Heimberger z Lindenfeldu, Daniel Koch z Chrusna, Henryk Brety z Unterbergenu; *b*) nagrodę po 6 duk. w złocie od sztuki, za przychów najpiękniejszych klaczek, koloniści: Jakób Wolf z Reichenbachu, Jakób Bergthold z Rosenberga, Jakób Manns z Dornfeldu, Wilhelm Merian i Jan Kin z Burgthalu i Jakób Bauer z Weinbergen.

— *Z Wiédnia d. 1. Września.* —

N. Pan najwyższym Swoim listem Gabinetowym datowanym w Preszburgu pod d. 18. z.m. raczył c. k. rzeczywistego tajnego Radcę i Arcybiskupa Koloczy, Piotra Klobusickiego, ozdobić W. Krzyżem Austryjackiego orderu Leopolda.

Dnia 3. Września o godzinie 9téj rano Dyrekcyja uprzywilejowanego Austryjackiego narodowego banku spaliła publicznie dziesięć milijonów wykupionych pieniędzy papierowych w domu do tego przeznaczenym na stoku przed bramą, zwaną *Stubenthor*, w obecności deputowanych c. k. Kommissarzy i c. k. stanu kredytu i centralnéj Izby obrachunkowéj.

— *Z Morawii.* —

Gazeta Bryńska donosi pod d. 1. Września: »Wczoraj około godziny 1széj z południa zjechał tu J.C.M. Arcy-Xiążę Franciszek Karol ze Swoim orszakiem, i raczył wysieść w domu gościnnym pod Słońcem przed bramą, zwaną *Judenthor*, gdzie został z uszanowaniem od pierwszych cywilnych i wojskowych władz przyjęty.«

»Jego Cesarzowicowska Mość raczył niejakiś czas z temiż rozmawiać, potém odprawił obroty z kompaniją grenadyjerów, która na przyjęcie jego wystąpiła, i po niejakiéj chwili przy błogosławieństwie ludu uszczęśliwionego obecnością Syna Cesarskiego w dalszą udał się drogę.

(G.W.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpanija.

Podług doniesień z Barcellony z d. 17. Sierpnia następujące są punkta, które kupy buntowników były osadziły: Jep-Dels-Etangs, Cardevanol; Villela, Olot; Carayol, okolicę Tarrasa; Bellester, okolicę or. Blaner.

Gazeta Francyi pisze z Madrytu: »Stan Katalonii codzień staje się niespokojniejszym. Powstanie szerzy się w obwodach: Girony, Vich, Olot, Manresą i w części Urgelu. Gdy buntownicy wchodzą do miasta jakiego lub wsi, zawsze łączą się z nimi król. ochotnicy; tym, którzy się wzbraniają do wspólnéj należeć sprawy, odbierają broń. Chociaż dotąd działają w małych oddziałach, jednakowoż postrzegać się daje pewny między nimi związek. Jep-Dels-Estangs (Podpułkownik Bozom) zowie się Jeneralnym Komendantem dywizyj rojalistycznych; Intendentem wojsk swoich zrobił niejakiego Gonzales. Mianuje ón także Pułkowników i innych Oficerów, sam zaś nosić ma ozdoby Jeneralnego Kapitana. Powstańcy w potyczkach dotąd zaszłych okazali wiele odwagi.

Rząd kazał Jeneralnemu Kapitanowi wysp Balearskich posłać do Katalonii batalijon stojący załogą w Majorce. Z Grenady wyszły także wojska; sądzą jednak, że stać będą w Walencyi.

Podług wyroku w Gazecie nadwornéj z d. 14. Sierpnia ogłoszonego, dotyczącego się nowego kształtu Policyi, nie tylko zniesione są Nad-Intendentury, ale i Intendentury, które zastąpiły proste Delegacyje. Władza, udzielona dawniejszém regulaminem Nad-Intendentom i Intendentom, w niejakim względzie jest ograniczona, i opłaty pobierane od kart bezpieczeństwa lub innych przedmiotow o połowę lub trzecią część zostały zmniejszone.

Gazeta Francyi donosi z Barcellony z d. 17. z. m., że w kilku dniach przybędzie do Katalonii z głębi kraju 8,000ludzi dla utłumienia zamieszek. Jeneralny Kapitan, Margrabia Campo Sagrado, zdaje się oczekiwać zapowiedzianych wojsk, połączeniu się atoli takowych brak pieniędzy jest na przeszkodzie, a potém dopiéro wyruszy przeciwko buntownikom. — Dowodztwo przeciwko powstańcom poruczono P. Manso, Jenerałowi w Katalonii, jego miejscu urodzenia, znanemu i lu-

)(

kiemu. Okólnik władz ostrzega mieszkańców tej prowincyi, nie dawać się zwodzić fałszywym udaniom, jakoby Król nie był wolny i jakoby powstańcy mieli jego tajemne zezwolenie, podczas, gdy rząd wydał powtórnie najsurowsze rozporządzenia do ukarania buntowników. Na wezwania Jeneralnego Kapitana wydał także Biskup Girony list pasterski dla przywrócenia spokojności.«

(G. W.)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Gazeta nadworna z d. 22. Sierpnia zawiera mianowanie Xięcia Portland Prezydentem Gabinetu i przyjęcie do rady tajnéj Lorda Bentink i P. Herries; taż sama Gazeta z d. 24. t. m. donosi urzędownie, że Xiążę Wellington mianowany jest Wodzem naczelnym wojska.

W d. 24. Sierpnia, zaraz po przybyciu Króla do Londynu, były pokoje u Króla, na których znajdowali się: Lord Kanclerz, Lord Prezydent tajnéj rady, pierwszy Lord Izby skarbowéj (Wice-Hrabia Goderich), Sekretarz stanu spraw wewnętrznych, Prezydent Wydziału spraw Indyj wschodnich, Kanclerz Xięstwa Lankasterskiego (Lord Bexlej), Sekretarz Wydziału wojny, Lord W. Podkomorzy, Podskarbi domu królewskiego, Xiążę Manchester, Hrabia Morton, Lord Manners, Lord W. Bentinck, Sir G. Najlor, Rekorder Londynu i t. d. — Z powyżéj wyrażonych mieli prywatne posłuchanie: Margrabia Lansdown, Lord Kanclerz, Hrabia Carlisle i Wicehrabia Goderich. Xiążę Manchester przedstawiony był z powodu swojego niedawnego powrotu z Jamaiki. — Hrabia Morton przedstawiony był, aby złożył Królowi ozdoby orderu Osetowego, który jego ojciec nosił. Lord Manners dotychczas Kanclerz Irlandyi, z powodu swojego powrotu do Anglii, Lord Bentinck, mający niebawem wyjechać do Bengału jako Jeneralny Wielkorządzca Angielskich Indyj wschodnich, był na pożegnaniu u Króla. Poczém Monarcha przewodniczył na radzie tajnéj, na którą przypuszczono Recordera Londyńskiego, dla zdania sprawy z wyroków śmierci zapadłych na ostatniém posiedzeniu sądu Old-Baily. Około godz. 6téj powrócił Król do Windsoru.

Margrabia Lansdown, jako Minister spraw wewnętrznych, przełożył Królowi prośbę Zgromadzenia prawodawczego w Jamaice, ułożoną w d. 22. Grudnia r. z. pod przewodnictwem P. Finlayson. Zgromadzenie użala się na smutny stan, zubożenie téj niegdyś bogatéj wyspy, któréj płody podlegały opłatom wszelkiego rodzaju, chociaż okazała się oddawna jako jedna z najwierniejszych posiadłości JKMości. Wszystkoby jeszcze w nadziei przyszłości znośném było, gdyby potwarcze twierdzenia druku nie naruszyły były zaufania między Panami a niewolnikami, i ostatnich nie spowodowały uważać swoich obrońców za swoich tyranów! Niestety! wiele spisków trzeba było rozlewem krwi stłumić; miasto, że to powinno było ostrzedź Ministrów, mieli oni zniewolić Izbę wyższą do głosowania za ich zamiarami; tak dalece, że w Parlamencie wyraźnie oświadczono, iż pragną znieść zupełnie niewolą, gdyby ustawodawstwo osad nie chciało wspólnie działać, dowolnie w téj mierze postąpią. Nakoniec udają się do łaski królewskiej, aby wiernym poddanym swoim ulżył ciężarów i nie potwierdzał mieszania się Parlamentu jako przeciwnego Konstytucyi do wewnętrznych spraw wyspy.

W Sincapore wyszło pod d. 26. Lutego Sekretarza rządowego Johna Anderson rozporządzenie, które zakazuje wydawcom tamecznych Gazet uwag nad wschodnio-indyjskiemi wyższemi i niższemi władzemi, ogólnie postrzeżeń religijnych, a szczególnie takich, któreby u krajowców trwogę wzbudzić mogły, przedrukowywania textów z Gazet Angielskich, które sprawy wschodnio-indyjskie szkodliwie wystawiają, i wszystkich osobistości.

Królewski okręt Eden, o 28 działach, wypłynął do Fernando Po, wziąwszy jednego duchownego, znanego ciemnego podróżnika Holmana, Kommendanta Harrisona i towarzystwo rzemieślników i innych podrządnych ludzi, na któréjto wyspie ma być założona osada, pod Kapitanem Oewen, mianowanym Wielkorządzcą, który dowodzi tymże okrętem. Skutek przedsiębierstwa zawisł od wyboru miejsca na osadę. Wyspa ta ma wiele wybornych ostoi.

W Anglii podług raportu Parlamentowi uczynionego, liczba osób, za przewinienia kryminalne stawionych przed sądem w roku 1806 wynosiła 4,346; w roku 1816, 9,091; w roku 1826, 16,147. Straszne powiększanie się zbrodni przypisują taxie ubogich, poniżającéj lud i wiodącéj go do nieregularnego i niedbałego sposobu życia. — Do tego należą surowe ustawy przeciwko złodziejom zwierzyny, z których corok znaczną liczbę stawiają przed sądem.

(G. W.)

Francyja.

W podróży Króla do obozu pod St. Omer zaszły niektóre odmiany, które Gazeta Francyi ogłasza. Król wyjedzie w dniu 5. Września do St. Cloud, przez Cambray, Valenciennes, Douai i Lille, w d. 9. przybędzie do St. Omer, zabawi tamże do 16., a 20. powróci do St. Cloud. Delfin wyjedzie z St. Cloud dopiero dnia 6. Września.

P. Huskisson zjechał do Paryża w dniu 20. Sierpnia z podróży swojej do Niemiec, i odwiedził P. Villele.

Podług Monitora, tylko małe korsarskie okręty, uszedłszy baczności eskadry francuskiej, port blokującej, wypłynęły za rozbojem. Takowe zabrały dotąd tylko jeden okręt francuski, lecz przedsięwzięto wszelkie środki ku obronie handlu francuskiego.

Gazeta Francyi mówi: »Wiele Dzienników mówiło dzisiejszego poranku, albo ze złego zawiadomienia, lub z niecierpliwości zapełnienia kolumn pisma swojego, że zaszły rozruchy i poruszenia w d. 13. z. m. w Madrycie. Prosimy je, aby wszystkie szczegóły, jakieby umieścić mogły, chciały ograniczyć na tém, co zawiera nasz list dzisiejszy, pisany z Madrytu. *) Tym sposobem nie będą ich czytelnicy uwiedzeni, a prawda przewodzić będzie ich zdaniu o prawdziwym stanie rzeczy. Równie fałszywa jest wiadomość Dziennika rozpraw i Konstytucyjonisty o odjeździe Cesarza Dom Pedro do Lizbony. W tym względzie nie poczyniono żadnego przygotowania i gazety angielskie z d. 22. Sierpnia, które dzisiaj przez nadzwyczajną sposobność otrzymaliśmy, żadnéj o tém nieczynią wzmianki.« Dla objaśnienia tego artykułu uważać należy, iż Konstytucyjonista donosił, że podług listów londyńskich rozkazał Cesarz Brazylii poczynić przygotowania, aby w d. 10. lub 12. Czerwca mógł do Portugalii odpłynąć; że ekwipaże Cesarza już w dniu 10. na trzech fregatach umieszczono. Dziennik rozpraw umieścił także tę pogłoskę. Gazeta codzienna (*Quotidienne*) mówiła tylko o uzbrojeniu trzech wojennych okrętów w Rio de Janeiro, których przeznaczenie zapewne jest Buenos - Ayres.

Zakaz wpuszczania gazety powszechnéj do Francyi, jak taż sama gazeta w d. 30. Sierpnia donosi, znowu cofniony został.

Były Deputowany P. Manuel, względem wyłączenia którego z Izby Deputowanych przed kilką laty, wszczął się znany spór, umarł w d. 20. z. m. wieczorem w Maison, wsi swego przyjaciela P. Lafitte. (*D. A.*)

PP. Taillefer i Peyrounenc lekarze francuscy przez Towarzystwo jeograficzne paryzkie do obszernéj naukowéj podróży w Ameryce upoważnieni, wsiędą w tym celu t. m. w Antwerpii na okręt i popłyną nasamprzód do Kolumbii. Badania ich obejmować mają fizyczną, moralną i polityczną historyją owych krajów, a dokończyć i uzupełnić prace sławnego Humboldta. W tym celu Towarzystwo jeograficzne opatrzyło obudwóch podróżników w potrzebne przygotowawcze prace, mapy i narzędzia fizyczne. (*G. W.*)

*) Zobacz takowy w Nrze przeszłym.

Królestwo Obojéj Sycylii.

Król Jmć nowourodzonemu Xięciu, którego Królowa Jmć w d. 13. Sierpnia powiła, nadał tegoż samego dnia tytuł Hr. Trapani. Ten Xiążę jest szóstym synem Króla, otrzymał na chrzcie świętym w król. kaplicy dzisiaj rano dopełnionym, imię D. Francesco di Paolo. Ojcami chrzestnymi byli: J. K. M. Xiążę Kalabryi, imieniem J. K. M. Infanta hiszpańskiego D. Francesco de Paola, i J. K. M. Xiężna Donna Krystyna imieniem J. K. M. Infantki hiszpańskiéj Donny Ludwiki Karoliny. Na obchód tego zdarzenia Król Jmć posunął wiele osób na wyższe stopnie wojskowe i cywilne, a wiele uwięzionych za przewinienia częścią ułaskawił, a częścią wymierzoną karę złagodził. Dostojna położnica i nowonarodzony Xiążę według ostatnich wiadomości z d. 18. Sierpnia pożądanego doznawali zdrowia. (*D. A.*)

Niemcy.

Król Jmć Pruski powracając z Cieplic, zjechał w d. 25. Sierpnia do Drezna i odmieniwszy konie udał się w dalszą podróż do Berlina. Xżę Metternich, który miał zaszczyt, Królowi Jmci złożyć swoję uniżoność w Cieplicach, przybył do Pillnitz i w d. 26. Sierpnia był na objedzie u J. K. M. Xięcia Fryderyka w jego wiejskiem mieszkaniu w Fryderichsweinberg nad Elbą. (Xiążę ten powrócił znowu w d. 28. z południa do Koenigswart.) (*D. A.*)

Wiadomości z Grecyi.

Dostrzegacz Austryjacki z d. 3. Września zawiera:

Otrzymaliśmy z drukarni rządowéj, dawniéj będącéj w Poros, wyszły exemplarz Konstytucyi politycznéj Grecyi, ułożonéj, rozpoznanéj i potwierdzonéj przez trzecie Zgromadzenie narodowe w Trozen 1827 w miesiącu Maju. Takową poprzedza uwiadomienie Prezydenta Zgromadzenia narodowego, Jerzego Sisini, wydane pod dniem 17. Maja, (umieściliśmy je w Nrze 76. gazety naszéj). Sama Konstytucyja 150 artykułów obejmująca, z oryginału greckiego przełożona, jest téj osnowy: »W imię świętéj i nierozdzielnéj Trójcy. Naród grecki na kongres narodowy zebrany, po raz trzeci ogłasza przez swoich prawnych pełnomocników, w obliczu Boga i ludzi, byt i niepodległość swoję, i stanowi następujące fundamentalne zasady swojéj Konstytucyi. — *Dział I. O Obrządku.* 1. Każdy wyznaje w Grecyi wolno swoję religiją, i do jéj wykonania ma

równą obronę. Religija Państwa zaś jest Religiją wschodniego, prawowiernego Kościoła. *Dział II. O Państwie Greckiém.* 2. Państwo Greckie jest jedno i nierozdzielne. 3t Składa się z Eparchij (prowincyj). 4) Tyle jest Eparchyj Greckich, ile tychże jęło za broń przeciwko zwierzchnictwu Ottomanów, i ile onych jeszcze jmie. — *Dział III. Prawo publiczne Greków.* 5) Władztwo jest w narodzie; wszelka władza wypływa z tegoż narodu, i dla niego istnieje. 6) Grekami są: *a*) Krajowcy Państwa Greckiego, którzy wierzą w Chrystusa; *b*) Wszyscy z tych, którzy wierzą w Chrystusa, i z pod jarzma Ottomańskiego, przybyli do kraju Greckiego i jeszcze przybędą, aby walczyć wspólnie, lub w tymże osiąść; *c*) wszyscy w krajach obcych z ojca Greka, zrodzeni; *d*) wszysey krajowcy lub nie krajowcy i ich potomkowie, którzy przed ogłoszeniem niniejszej konstytucyi w Państwach obcych byli obywatelami, gdy przybędą do Państwa Greckiego, i wykonają przysięgę Grecką; *e*) wszyscy cudzoziemcy, którzy przybędą i zostaną unarodowionymi. 7) Wszyscy Grecy są zdolni, każdy w miarę swojego osobistego usposobienia, do wszystkich posług publicznych, tak cywilnych, jakoteż wojskowych. Prawo reprezentacyi i pełnomocnictwa będzie prawem wyborowém uregulowane, które powinno być poprawione i przez Senat ogłoszone. 9) Cudzoziemcy, którzy przybędą do Grecyi, aby osiąść, albo tylko na czas zabawic, równi są przed prawem politycznėm. 10) Podatki będą na wszystkich mieszkańców kraju słusznie, i w miarę każdego majątku podzielone. Atoli żaden podatek nie nastąpi, póki nie będzie wydane prawo, a żadne prawo podatkowe nie będzie na dłużej ustanowione, jak na rok jeden. 11) Prawo zabezpiecza każdemu osobistą wolność; nikt nie może być aresztowany lub więziony, tylko podług prawnych przepisów. 12) Życie, cześć i majątek każdego śród granic Państwa znajdującego się, zostają pod opieką prawa. 13) Nie może być wydany rozkaz do śledztwa lub zatrzymania jakiejbądź osoby lub rzeczy, jeźli nie jest oparty na dostatecznych powodach, i jeźli nie oznacza miejsca śledztwa, osób i rzeczy, które mają być zatrzymane. 14) We wszystkich sprawach kryminalnych ma każdy prawo żądać przyczyny i natury skargi przeciwko onemuż zaniesionéj, sprawdzenia naocznego z oskarzycielami, stawiania ze swojéj strony świadków, wezwania na pomoc obrońcy, i szybkiego przez Sąd sprawy załatwienia. 15) Przed wyrokiem nikt nie będzie miany za winnego. 16) Nikt nie będzie sądzony po dwa razy za jedno i toż samo przewinienie; nikt równie nie będzie skazany, niteż tymczasowie z majątku ogołocony, bez uprzedniéj sprawy; żadna sprawa raz pewnie odsądzona, nie będzie więcéj rozpoznawaną. 17) Rząd może żądać po każdym ofiary jego posiadłości na dostatecznie okazane dobro kraju; jednakże za poprzedzającém wynagrodzeniem. 18) Tortury i konfiskaty są zakazane. 19) Prawo nie może mieć mocy wstecznéj. 20) Grecy mają prawo zakładać wszelkiego rodzaju instytuty oświecenia, filantropii, rzemiósł i kunsztów, i wybierać do tego nauczycieli. 21) W Państwie Greckiem ludzie nie będą ani kupowani ani przedawani, i każdy za pieniądze kupiony i każdego rodzaju niewolnik, skoro wstąpi na ziemię Grecką, jest wolny, i jego Pan nie może się o niego upominać. 22) Nikt nie może usuwać się z pod własnego Sądu, niteż ma mieć przeszkody udania się do takowego. 23) Nikt nie może być dłużéj nad 24 godzin więziony, bez powzięcia urzędownie wiadomości o przyczynach swojego uwięzienia, a nie dłużéj nad trzy dni, póki nie będzie przedsięwzięte śledztwo. 24) Duchowieństwo podług przepisów naszéj świętéj, boskiéj Religii, nie może sprawować służby publicznéj; tylko plebani mają prawo być wyborcami. 25) Każdy może się pisemnie udać do Senatu, w celu objawienia swojego zdania w rzeczy publicznéj. 26) Grecy mają prawo bez cenzury wolno pisać i drukować, lub myśli swoje i zdania ogłaszać, jeźli zachowają następujące przepisy: *a*) Gdy nie będą pisać przeciwko zasadom Religii chrześcijańskiéj; *b*) przeciwko obyczajności; *c*) gdy unikać będą wszelkiéj osobistéj napaści i potwarzy. 27) Rząd Grecki nie będzie rozdawał tytułów ślachectwa, i żaden Grek bez pozwolenia Prezydenta nie będzie mógł przyjąć służby, darowizny, wynagrodzenia, jakiegobądź rodzaju godności lub tytułu od żadnego Monarchy, Xięcia, lub obcego Państwa. 28) Tytuły: Dostojny, JWielmożny i t. d. nie będą żadnemu Grekowi w kraju dawane. Tylko Prezydent używać będzie tytułu JWielmożny, lecz i ten ustaje z jego urzędowaniem. 29) Żaden rodowity lub unarodowiony Grek, mieszkający w Grecyi, i używający prawa obywatela, nie może uciekać się pod opiekę obcego Mocarstwa. Inaczéj przestanie być obywatelem Greckim.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Druk Piotra Pillera.